

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

33. An Cardinales comprehendantur in Regulis Cancellariae, quae odiosae
sunt, Ex part. 5 .tract. 2. resol. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

2. Sed negatiuam sententiam Romani, quam ego teneo, docet etiam Manfredus de Cardin. decis. 171. Lancellortus in templ. ind. lib. 2. cap. 3. de Cardin. §. 2. n. 20. & Gigas de pensio. q. 59. n. 10. vbi ueretur Cardinalem Pensionarium non teneri contribuere ad Papatem decimam pro rata pensionis; & ratio est, quia in generali const. non comprehenduntur, vt supra probatum est, cardinales, nisi de iis fiat specialis mentio, & ad argumentum superius adductum responderet Moneta de decimis cap. 9. quest. 3. num. 110. vbi hanc negatiuam sententiam tenet. Vide etiam Belletum in disp. part. 1. tit. de Clerico debitore, §. 11. numero 25.

RESOL. XXXI.

An Cardinales comprehendantur in generali Constitutione Pontificia inponente censuras, & penas? Et prater generales casus tandem quaritur, an Cardinales comprehendantur sub censura primi Canonis Bulla Cœna contra legentes libros Hæreticorum, & comprehendantur in Paulina Ambitiosa? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 16.

§. 1. **Q**uestio est solennis, prima sententia affirmat. Ita Paulus de Castro in l. fin. in princ. ff. de uerb. significat. Vgolinus de censibus tab. 1. cap. 17. §. 6. num. 10. & Bonacina de legibus disp. 1. q. 1. punct. 6. num. 34.

2. Secunda opinio negat. Ita Ioannes Andreas, Monachus, & Geminianus in cap. 1. de sibi. in 6. vbi Summus Pontifex volens in illa penali constitutione Cardinales includere, illos expressit. Idem etiam docet Barbatius vol. 1. conf. 23. num. 7. & tr. de Cardinal. part. 1. q. 7. Iason vol. 4. conf. 186. Laudensis de Cardinal. q. 62. Iacobatius de Concilio lib. 1. art. 12. Licieret. de primogen. lib. 1. q. 34. n. 32. Mandosius regul. 19. de infirmis q. 2. Rebuffus in Concord. rubrica de collar. §. 1. ver. Cardinalatus. Romanus conf. 498. Alban. de Card. q. 42. Olatradus conf. 293. Anastasius Germonius de sac. immunit. lib. 3. cap. 6. n. 56. Sebast. Cæsar. in relect. de Eccles. Hierarch. part. 1. disp. 2. §. 5. n. 2. vbi sic ait. Cardinales non comprehenduntur in sententia excommunicationis generaliter promulgata, siue in quavis alia dispositione penali, nisi de eis fiat expressa mentio, per textum in cap. quia periculosum, de sententia excomm. in 6. Ita ille.

3. Tertia opinio distinguit vel factum quod prohibetur lege penali, ac odiosa, ex natura sua est malum, vel alias non est in se malum. In primo casu constitutio penalis includit etiam Cardinales, in secundo minime. Ita ex Iasone, & Gigas de pens. q. 5. n. 7. & ex Felino & Monacho docet Sanctarellus var. resol. tom. 1. q. 2. num. 28. quod idem docet quando lex lata est in fauorem animarum, tunc enim est fauorabilis, non odiosa, vel lata est ad tollendas fraudes, & sic Cardinales, ait ille, comprehenderentur in generalibus constitutionibus de residentia, & comprehenduntur in cap. si quis suadente diabolo, quamuis in eo non inuenitur expressa mentio de Cardinalibus, & comprehenduntur etiam, vt obseruat Parisius de reffigiat. lib. 12. q. 4. num. 10. in cap. de multa, de probend. & dignis. Vnde Gambarus de legato lib. 4. a num. 144. vsque ad num. 147. docuit Cardinales ligari legibus generalibus, nisi in certis casibus, quod etiam nouissime docet Scortia in Bulla Pontific. epist. 41. theorem. 114.

4. Nota tamen lector, quod si opinio secunda est probabilis, multi casus in fauorem Dominorum Cardinalium resolui possunt, maxime quo ad censuram.

Tom. IX.

ras, & idèd præter Sebastianum Cæsarem vbi supra, asserunt Germonius de sacram. immunit. lib. 3. cap. 6. num. 56. Zechius de Republic. Christ. 3. de Cardinal. num. 9. priuileg. 11. Manfredus de Cardinal. decis. 191. Albanus de Cardinal. quest. 42. Laudensis de Cardinal. quest. 62. Iacobatius de Concil. lib. 1. art. 12. lit. B. Cucchus in instit. Canon. lib. 2. tit. 4. num. 77. Licieretius de primogen. lib. 1. artic. 12. num. 32. & alij. Cardinales non comprehenduntur sub censuris quæ imponuntur transgressoribus Pontificiarum constitutionum, nisi de illis fiat expressa mentio. Vnde, e. g. cogita si comprehendantur Cardinales sub censura primi Canonis Bullæ Cœnæ contra legentes libros hæreticorum. Agir de hac quest. Merolla tom. 1. disp. 1. c. 2. coroll. 7. diff. 11. n. 147. & affirmatiuam sententiam tanquam probabiliorem docet, idèd secundum Merollam opinio negatiua est probabilis, quia secundum aliquos lex illa est penalis & odiosa, & non prohibet aliquid iure naturali damnatum ergo non comprehendit Cardinales, ex doctrina superius allata, sed communiter contrariam sententiam tenent: vnde Filiucius tom. 3. tr. 44. cap. 3. n. 79. docet Cardinales esse comprehensos in Paulina Ambitiosa de rebus Ecclesie non alienandis, licet in illa non explicentur & circa præsentem questionem Præter Doctores citatos ne deseras videre Azorium tom. 1. lib. 5. cap. 11. quest. 5. Lotterium de benef. tom. 1. lib. 1. quest. 8. num. 85. Albanus de Cardinal. q. 42. priuileg. 13. & nouissime Baldellum in disput. Theolog. tom. 1. lib. 5. disp. 42. n. 4. & seq. qui omninò videndus est.

RESOL. XXXII.

An Cardinales includantur in sententia suspensionis, vel interdicti à Summo Pontifice imposta? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 46.

§. 1. **R**espondeo negatiuè, ex c. quia periculosum, de sententia excomm. in 6. qui quidem textus licet loquatur de Episcopis tantum, Doctores illum extendunt etiam ad Cardinales non Episcopos, quia in sua Ecclesia sunt dignitate Episcopos, & ita ex Auila & Sayro docet Hurtadus de Sacram. tr. de suspens. diff. 9. n. 23. quibus adde Cornejo in 3. part. tr. 5. de suspens. disp. 3. dub. 1. q. 2. Albanus de Cardinal. q. 42. priuileg. 31. & Azorium tom. 2. lib. 4. c. 3. q. 20. Henriquez lib. 13. cap. 34. §. 1. in glossa lit. X. Bagnum de dignitate S. R. E. tract. 11. fol. 183. & Belletum in disp. Cler. part. 1. de discipl. Cler. §. 2. num. 48.

Sup. hoc inf. in Ref. 36. cursum ante medium.

RESOL. XXXIII.

An Cardinales comprehendantur in Regulis Cancellaria, quæ odiosa sunt? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 17.

§. 1. **N**egatiuam sententiam aliqui tenent, asserentes in regulis Cancellaria, quæ odiosæ sunt, non ceteri inclusos Cardinales, nisi de illis fiat specialis mentio. Ita Abb. in c. 1. de excess. Præl. in principio, Ancharan. conf. 295. n. 5. Gomez. in Proemio reg. Cancell. q. 4. Mandosius regul. 19. de infir. q. 2. num. 4. in fine. Romanus conf. 498. num. 1. Gigas de pensio. q. 9. n. 7. Zechius de Republic. Christ. tit. 3. de Cardin. priu. 11. Manfredus de Cardin. decis. 184. Barbatius de Cardin. q. 6. Cucchus in instit. can. lib. 2. tit. 4. num. 73. & Azorius tom. 1. lib. 5. c. 11. q. 5. Siue, ait ille hoc fit, quia Cardinales cum Pontifice ceteros omnes iudicant; siue quia Pontifex non creditur eos velle comprehendere generali

Kk 2

generali sua constitutione, nisi cum id exprimitur. Vide etiam Ferrerum *vol. 2. conf. 315. num. 7.* & Putem *lib. 1. decis. 95. num. 1.*

2. Sed hæc opinio ita absolute prolata ab aliquibus non admittitur, ita ex multis Scortia in *Bulla Pontif. epit. 41. theore. 114.* & in multis casibus inclusos esse Cardinales in regulis Cancellariæ, tradit Gonzalez in *reg. 8. Cancell. gl. 24. num. 15. & seq.* & Lotharius *de benef. tom. 1. lib. 1. q. 8. n. 88.* quibus adde Filliucium *tom. 3. tr. 44. c. 3. n. 79.* vbi docet Cardinales teneri regulis Cancellariæ, illis nimirum, quibus agitur de vitanda fraude.

RESOL. XXXIV.

An Regula octaua Cancellaria excipiens Cardinales, excipiat Cardinales à Curia absentes; & quid de Cardinalibus Titularibus ab urbe? Ex part. 5. tr. 2. Ref. 28.

§. 1. **R**espondeo Gonzales in *dicta regula glossa 24. a n. 21.* excipere omnes Cardinales ordinariorum collatores etiam à Curia absentes, exceptis illis sex Cardinalibus Titularibus de Vrbe, quorum Cardinalatus Episcopatus annexus est. Nam horum beneficia si vacent, in absentia Sedi Apostolicæ reseruantur, per *reg. 7. Cancell.*

2. Sed Castrus Palaus *tom. 2. tr. 13. disput. 2. punct. 22. §. 4. n. 9.* fatetur quidem per *reg. 7. Cancell.* horum beneficia sic vacantia in absentia reseruari. Sed hoc non obstat quominus hæc regula 8. quæ est de mensibus, nullum Cardinalem comprehenderit, stat enim optimè, quòd nullus Cardinalis sit comprehensus in reseruatione mensium, & quòd aliqui Cardinales sint comprehensi in reseruatione facta pro beneficiis vacantibus tempore, quo à Curia fuerint absentes, ergo, &c. Et huic sententiæ consentit etiam Garzias *de benef. part. 5. cap. 1. à num. 638.* Et ego libenter adhareo.

RESOL. XXXV.

An Cardinales Episcopi excusentur à residentia, si Roma Summo Pontifici assistant? Et an Cardinales possint à Curia discedere sine licentia Papæ? Ex part. 5. tract. 2. Ref. 8.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet Villadiego *de origine Cardinal. quest. 5. nu. 11. & 12.* Gonzales in *regul. 8. Cancell. glossa 24. num. 128.* Parisius *de benef. lib. 3. q. 1. n. 74.* & alij, quos citat & sequitur Hieronymus Gigas in *tr. de residen. Episc. cap. 17. n. 30.* vbi sic ait. Quartus casus quo Episcopus iure excusatur non residens; si ad Cardinalatus apicem promoueat, sunt enim Domini Cardinales astricti curæ vniuersalis Ecclesiæ. Innocent. in *cap. bona memoria, de postulat. & ibi Abb.* tenentur namque assistere Pontifici consulendo in rebus agendis tangentibus totam Christianam Republicam, vt patet in *cap. per venerabilem, qui filij sui legit. & in cap. fundamenta, de elect. in 6.* Hinc est quòd Cardinales dicuntur pars corporis Papæ, vt in *cap. decreto 2. q. 6.* & dixit Hostiensis in *cap. antiqua, de priuileg. & ibid.* Anton. de Butr. quòd licet Episcopi iurent fidelitatem Papæ, vt in *cap. ego enim, de iur. iuran.* Tamen Cardinales tanquam viscera & pars corporis Papæ non præstant huiusmodi iuramentum, debent tamen se præ cæteris astrictos reputare ad seruandam fidelitatem ipsi Summo Pontifici. Hoc tamen proce-

Sup. hoc supra in Ref. §. Verum, & in aliis eius fecit not.

dit in Cardinalibus, Presbyteris & Diaconis, sed Cardinales Episcopi iurant vt Episcopi, vt cæteri faciunt Episcopi, non tamen tanquam Cardinales, secundum Hostiensem, & Ioannem Andream, in *d. cap. antiqua.* & habetur per Martinum de Laud. in *suo tr. de Cardinal. in 4. q. ...* & non præstat iuramentum Cardinalibus in signum singularis confidentiæ, quam de ipsis habet Papa, nam sicuti cardine ostium regitur, *Prom. 25.* ita consilio & assensu Dominorum Cardinalium Papa regitur, disponit, & ordinat vniuersalem Ecclesiam, vt inquit Cardin. in *cap. quamquam, colum. 2. v. 2. quod sicut 2. q. 8.* de quibus Bernardus in *lib. de consolat. ad Eugenium Papam,* inquit. Hi quoque, qui tibi continuè assistunt, seniores populi Orbis iudices, &c. Abbas in *cap. 2. 1. col.* inquit, quòd Cardinales sunt pars corporis Papæ, quibuscumque Papa totum Orbem iudicat, allegato text. in *d. cap. per venerabilem, qui filij sui legitimi.* Facit, quia Cardinales non possunt à Curia discedere sine licentia Papæ, vt dicunt Ioannes Andreas, & Doctor. in *cap. vestra el. 2. de elect.* subdendo quòd Cardinales habent alas ligatas vt à Curia sine Papæ licentia non discedant, quod etiam dixit Martinus de Laud. in *tr. suo de Cardin. quest. 43.* Hinc est quòd percipiunt fructus suorum beneficiorum etiam in absentia, *cap. cum dilectus, de Cler. non resident.* vt latè per Oldr. *consil. 46.* vbi dixit quòd ius commune habet illos pro residentibus, ex quo Romanæ Ecclesiæ seruiunt, quæ omnium Ecclesiarum mater est, & aliarum Ecclesiarum sollicitudinem gerit, præallegato *cap. bone el. 1. de postulat. Pralat.* de quo per Martin. de Laud. in *d. tract. suo quest. 68.* Huc vsque Gigas *ubi supra,* cuius sententiam præter Doctores citatos ab ipso tenet etiam noster Siculus Barbatia *tr. de Cardin. q. vlt.* & ex neotericis hanc sententiam mordicus tenet Augustinus Geronius *tr. de Cardin. §. sibi quoad vixeris, n. 10.* cuius verba hic transcribere non desinam. itaque sic ait: Cardinales apud Papam residentes, hoc est in Romana Curia, excusantur à residentia suorum beneficiorum, quod an hodie verum sit, non immeritò dubitari posset ex eo quòd Trident. *sess. 23. cap. 1. de reformat.* decreuit omnes Episcopos, Archiepiscopos & Patriarchas in sua Ecclesia, vel diocesi residere debere, etiam si S.R.E. Cardinales sint; puto tamen verius si agunt in Romana Curia, & à Summo Pontifice inde discedere non inuentur, perinde esse ac si residerent, quia tacita illa Papæ approbatio videtur dispensatio. Nam idem ipsum Concilium *d. cap. 1.* dicit ex iustis causis eosdem à residentia abesse posse, si legitime absentie causas Romanus Pontifex, aut Metropolitanus, vel eo absente, suffraganeus Episcopus antiquior residens in scriptis approbauerit. At si Episcopus iustis de causis cum licentia potest abesse, multò magis Cardinalis; qui cum Romæ commoratur, licentiam à Pontifice maximo videtur habere, ac præfens in sua Ecclesia intelligitur; imò singulis Ecclesiis videtur deseruire, vt ait Innocent. III. in *d. cap. bona, de postulat. Pralat. & in c. cum dilectus de Cleric. non resid.* Oldrad. *conf. 48. per totum.* Philipp. Prob. *ad cap. vnic. n. 8. de maior. & obed. lib. 6.* quinimò Leo IV. in *Synodo Romana 67. Episcoporum,* teste Anastasio Bibliothecario in *eius vita, eodem tit. de Cler. non resident.* quemdam Anastasium Presbyterum Cardinalem tituli S. Marcelli fuisse depositum, quòd titulum suum per spatium quinque annorum deseruisset, hoc est; fuisset absens, & non resedisset in Curia in suo titulo, nec assistisset Papæ, vt asserunt Io. Andreas in *addit. ad Specul. tit. de legat. & Oldrad. d. consil. 48.*

2. Sed hæc sententia, quamvis multorum authorum